

Minister Klimatu i Środowiska

DOP-WŚ.0500.75.2026.Wł
4518923.18791021.15130620
Warszawa, 14-09-2026

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację Posła Wojciecha Michała Zubowskiego (znak: K10INT19206)

Temat: w sprawie katastrofy ekologicznej na zaporze pilchowskiej

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr K10INT19206 Posła Wojciecha Michała Zubowskiego przekazuję odpowiedź w zakresie kompetencji Ministra Klimatu i Środowiska.

Ministerstwo traktuje zdarzenie na rzece Bóbr jako sprawę wymagającą pełnego wyjaśnienia, transparentnego informowania opinii publicznej oraz weryfikacji, czy podmioty prowadzące prace dochowały wszystkich warunków wynikających z wydanych rozstrzygnięć. Niezależnie od kwalifikacji prawnej zdarzenia, priorytetem pozostaje ochrona ludzi, środowiska oraz ograniczenie skutków dla ekosystemu rzeki.

Informacje dotyczące sytuacji ekologicznej są na bieżąco publikowane i dostępne na stronach internetowych Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu (<https://www.gov.pl/web/dolnoslaski-uw>), Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska (WIOŚ) we Wrocławiu (<https://www.wroclaw.wios.gov.pl/>) oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (RDOŚ) we Wrocławiu (<https://www.gov.pl/web/rdos-wroclaw/regionalna-dyrekcja-ochrony-srodowiska-we-wroclawiu>).

1. Jakie były przyczyny katastrofy ekologicznej na zaporze pilchowskiej i czy wskazano już podmioty odpowiedzialne za to skażenie?

Na obecnym etapie resort środowiska nie dysponuje podstawą do formułowania ustaleń dotyczących przyczyn przedmiotowego zdarzenia ani odpowiedzialności za jego wystąpienie.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu przeprowadził kontrolę wykonania warunków określonych w decyzjach i postanowieniach dotyczących przedsięwzięcia (rozstrzygnięcia derogacyjne: decyzja z 19 marca 2026 r., znak WPN.6400.1.2026.MH, oraz decyzja z 2 kwietnia 2026 r., znak WPN.6401.36.2026.MH, a także postanowienie z 29 stycznia 2025 r., znak WPN.43.249.2023.BP.6, dotyczące oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000). W następstwie tych działań Regionalny Dyrektor:

- wystąpił do inwestora, pismem znak WPN.712.5.2026.MH.5 z dnia 5 sierpnia 2026 r. przekazując protokół z kontroli wraz z zaleceniami pokontrolnymi;

- wystąpił do Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu o wymierzenie kary pieniężnej na podstawie art. 136a ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko¹;
- wystąpił do Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego o uwzględnienie przedstawionych wniosków z postępowania wyjaśniającego dotyczącego realizacji warunków ww. postanowienia oraz podjęcie działań zgodnie z kompetencjami. W dniu 13 sierpnia 2026 r. otrzymano odpowiedź (pismo znak: WIK.7740.20.2026.AP.5), w której Wojewódzki Inspektor Nadzoru – na podstawie kontroli przeprowadzonych w dniach 13 i 20 lipca 2026 r. - stwierdził, że inwestor prowadził roboty budowlane z zachowaniem wymogów przedmiotowego postanowienia RDOŚ we Wrocławiu;
- wystąpił do Prokuratora Prokuratury Rejonowej w Lwówku Śląskim z zawiadomieniem o możliwości popełnienia przestępstwa przeciwko środowisku z art. 181 § 1 i § 2 w zw. z § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny² oraz zawiadomieniem o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia wykroczenia z art. 131 pkt 14 ww. ustawy o ochronie przyrody. Zawiadomienie dotyczy uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa polegającego na spowodowaniu zniszczeń w świecie roślinnym i zwierzęcym w znacznych rozmiarach oraz wykroczenia w zakresie wykonywania czynności wbrew warunkom określonym w zezwoleniach na odstępstwa w stosunku do gatunków chronionych.

Ponadto Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi sprawę na podstawie art. 10b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, a w dniu 7 lipca 2026 r. skierował do Prokuratury Rejonowej w Lwówku Śląskim zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa określonego w art. 182 § 1 Kodeksu karnego.

2. W jaki sposób Ministerstwo odniosło się do niepokojów i apeli mieszkańców oraz samorządowców Doliny Bobru zmagających się ze skutkami katastrofy?

Odnosząc się do obaw dotyczących jakości wód rzeki Bóbr, informuję, że Centralne Laboratorium Badawcze Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska realizuje badania jakości tych wód w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Ponadto, po otrzymaniu zgłoszenia w dniu 29 czerwca 2026 r., uruchomiono monitoring interwencyjny prowadzony w trybie dobowym. Badania prowadzono początkowo w rejonie zapory Pilchowickiej, następnie rozszerzono sieć punktów pomiarowych. Zakres oznaczeń obejmuje m.in. parametry tlenowe, zawiesinę ogólną, związki biogenne, metale ciężkie oraz szeroki zakres substancji chemicznych. Na podstawie rekomendacji Międzyresortowego Zespołu ds. Odry rozpoczęto również pobór próbek powyżej zapory, co umożliwi porównanie parametrów wód i ocenę przyczyn zdarzenia. Wyniki badań zamieszczono na stronie internetowej WIOŚ we Wrocławiu - <https://www.wroclaw.wios.gov.pl/>.

Od dnia 30 czerwca 2026 r. inspektorzy Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu Delegatury w Jeleniej Górze prowadzą w sprawie zanieczyszczenia rzeki Bóbr działania na podstawie art. 10b ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska³.

¹ Dz. U. z 2026 r. poz. 670 (dalej: ustawy ooś)

² Dz.U. z 2025 r. poz. 383 ze zm.

³ Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 425)

W odniesieniu do kwestii związanych z monitoringiem środowiska informuję, że GIOŚ realizuje badania monitoringowe, na podstawie ustawy – Prawo wodne⁴.

Zgodnie z art. 349 tej ustawy, właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska wykonuje badania wód powierzchniowych w zakresie elementów biologicznych, fizykochemicznych oraz chemicznych. Monitoring jakości wód powierzchniowych realizowany jest w ramach państwowego monitoringu środowiska, zwanego dalej: "PMŚ" i prowadzony w jednolitych częściach wód powierzchniowych (jcwp). Badania są planowane na 6-letni cykl. Celem monitoringu wód jest pozyskanie informacji o stanie ich jakości na potrzeby planowania w gospodarowaniu wodami oraz oceny osiągania celów środowiskowych. Cel ten realizowany jest poprzez badania i oceny stanu środowiska wodnego, rozumianego jako stan stosunkowo stały lub podlegający stałym trendom, a nie wynikający z nadzwyczajnych zmian warunków. Monitoring ten nie ma na celu ciągłego kontrolowania aktualnych zagrożeń i zapobiegania potencjalnym sytuacjom kryzysowym związanych z jakością wód. Realizując ten cel GIOŚ zaplanował badania rzeki Bóbr w 2027 r. w 6 punktach pomiarowo-kontrolnych (ppk) – w 2 w województwie lubuskim i w 4 w dolnośląskim, na 6 jednolitych częściach wód powierzchniowych (jcwp):

Kod ppk	Nazwa ppk	DMŚ/RWMŚ/Pracownia CLB	Kod jcwp	Nazwa jcwp
PL02S 0401_0635	Bóbr - ujście do Odry (m. Stary Raduszec)	RWMŚ Zielona Góra	PLRW6 000111 6999	Bóbr od Kwisy do ujścia
PL02S 0401_0621	Bóbr - poniżej ujścia Szprotawy (m. Małomice)	RWMŚ Zielona Góra	PLRW6 000111 6599	Bóbr od Żeliszowskiego Potoku do Kwisy
PL02S 1401_1348	Bóbr - poniżej Lwówka (Włodzice Mł.)	RWMŚ Wrocław/Pracownia CLB w Jeleniej Górze	PLRW6 000031 63759	Bóbr od zb. Pilchowice do Żeliszowskiego Potoku
PL02S 1401_0603	Bóbr - m. Siedlęcín	RWMŚ Wrocław/Pracownia CLB w Jeleniej Górze	PLRW6 000031 6333	Bóbr od Kamiennej do zb. Pilchowice
PL02S 1401_0601	Bóbr - powyżej ujścia Kamiennej (Jelenia Góra, ul. Zielona)	RWMŚ Wrocław/Pracownia CLB w Jeleniej Górze	PLRW6 000031 6199	Bóbr od zb. Bukówka do Kamiennej
PL02S 1401_1344	Bóbr - punkt graniczny	RWMŚ Wrocław/Pracownia CLB w Jeleniej Górze	PLRW6 000031 61159	Bóbr od granicy państwa do zb. Bukówka

Pogrubioną czcionką zaznaczono ppk zlokalizowane poniżej zbiornika Pilchowice.

W roku 2027 badania rzeki Bóbr będą prowadzone zarówno w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego, jak i badawczego.

Z uwagi na wyjątkowy charakter zdarzenia, do którego doszło na rzece Bóbr w następstwie opróżniania zbiornika Pilchowice, na wniosek Dolnośląskiego WIOŚ, GIOŚ rozszerzył monitoring rzeki Bóbr o monitoring badawczy na trzech nowych stanowiskach, tj. na

⁴ Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2025 r. poz. 960)

wysokości elektrowni w miejscowości Wrzeszczyn, przy zaporze Pilchowickiej oraz w m. Marczów (most), a także rozszerzył zakres na istniejącym już stanowisku monitorowanym w ramach PMŚ, tj. w ppk Bóbr – poniżej Lwówka (Włodzice Mł.).

Badania monitoringowe rozpoczęto 17 sierpnia br. i będą wykonywane do końca 2026 r. z częstotliwością co dwa tygodnie. Wyniki będą zamieszczane na stronie GIOŚ w portalu jakości wód powierzchniowych pod adresem: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/367> oraz będą przekazywane do WIOŚ.

Dodatkowo informuję, iż GIOŚ prowadzi cykliczny monitoring rzeki Bóbr.

W 2026 r. monitoring rzek został zaplanowany dla następujących punktów pomiarowo-kontrolnych (pogrubioną czcionką wyróżniono ppk poniżej zapory w Pilchowicach):

- Bóbr - punkt graniczny (kod ppk **PL02S1401_1344**) – zlokalizowanym w jednolitej części wód powierzchniowych (jcwp) Bóbr od granicy państwa do zb. Bukówka (kod jcwp **PLRW600003161159**);
- Bóbr - powyżej ujścia Kamiennej (Jelenia Góra, ul. Zielona) (kod ppk **PL02S1401_0601**) – zlokalizowanym w jcwp Bóbr od zb. Bukówka do Kamiennej (kod jcwp **PLRW600003161199**);
- Bóbr - m. Siedlęcín (kod ppk **PL02S1401_0603**) – zlokalizowanym w jcwp Bóbr od Kamiennej do zb. Pilchowice (kod jcwp **PLRW60000316333**);
- **Bóbr - poniżej Lwówka (Włodzice Mł.) (kod ppk **PL02S1401_1348**) – zlokalizowanym w jcwp Bóbr od zb. Pilchowice do Żeliszowskiego Potoku (kod jcwp **PLRW600003163759**).**

GIOŚ w ramach PMŚ prowadzi również monitoring osadów dennych. Ostatnie badania osadów dennych na rzece Bóbr miały miejsce w 2025 roku i obejmowały następujące ppk (pogrubioną czcionką wyróżniono ppk poniżej zapory w Pilchowicach):

- Bóbr - punkt graniczny (kod ppk **PL02S1401_1344**) – zlokalizowanym w jcwp Bóbr od granicy państwa do zb. Bukówka (kod jcwp **PLRW600003161159**);
- Bóbr - powyżej ujścia Kamiennej (Jelenia Góra, ul. Zielona) (kod ppk **PL02S1401_0601**) – zlokalizowanym w jcwp Bóbr od zb. Bukówka do Kamiennej (kod jcwp **PLRW600003161199**);
- **Bóbr - poniżej Lwówka (Włodzice Mł.) (kod ppk **PL02S1401_1348**) – zlokalizowanym w jcwp Bóbr od zb. Pilchowice do Żeliszowskiego Potoku (kod jcwp **PLRW600003163759**);**
- Bóbr - poniżej ujścia Szprotawy (m. Małomice) (kod ppk **PL02S0401_0621**) – zlokalizowanym w jcwp Bóbr od Żeliszowskiego Potoku do Kwisy (kod jcwp **PLRW60001116599**).

W serwisie internetowym GIOŚ, na portalu jakości wód powierzchniowych (<https://wody.gios.gov.pl/pjwp>) dostępne są szczegółowe plany monitoringu wód powierzchniowych, w tym zakres badanych parametrów – dla jcwp rzecznych pod adresem: <https://wody.gios.gov.pl/pjwp/publication/RIVERS88>. Natomiast zakres badań składu chemicznego osadów dennych podany jest w dokumentach publikowanych na stronie GIOŚ pod adresem: <https://www.gov.pl/web/gios/program-badan>.

Plan badań osadów dennych uzależniony jest od wyników badań w latach poprzedzających dany rok oraz od pozyskanych środków finansowych na monitoring osadów. Monitoring osadów dennych wykonywany jest każdorazowo dla GIOŚ przez wykonawcę zewnętrznego wyłonionego w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego.

Niezależnie od planowych działań realizowanych w ramach PMS⁵, w związku z zaistniałą sytuacją, GIOŚ w trybie pilnym rozpoczął procedurę uruchomienia dodatkowego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego pn. „Monitoring osadów dennych zbiorników zaporowych i wybranych rzek w 2026 r.”. Postępowanie zostanie sfinansowane z oszczędności uzyskanych w ramach realizacji innych zamówień publicznych. Przedmiotem zamówienia jest wykonanie pełnego zakresu analiz dla 45 punktów pomiarowo kontrolnych (ppk) zlokalizowanych na zbiornikach zaporowych (w tym na zbiorniku Pilchowice) oraz 55 ppk zlokalizowanych na rzekach (w tym na rzece Bóbr). 13 sierpnia br. postępowanie zostało opublikowane na platformie zakupowej GIOŚ. Termin składania ofert upływa 14 września 2026 r.

W kontekście działań naprawczych warto zauważyć, że ewentualne działania w trybie art. 362 Prawa ochrony środowiska⁵, polegające na nałożeniu obowiązku przywrócenia środowiska do stanu właściwego, pozostają we właściwości starosty. Zgodnie z informacją otrzymaną od Wojewody Dolnośląskiego, organ ten wystąpił już z odpowiednim wnioskiem do Starosty Lwóweckiego przekazując posiadane wyniki badań środowiskowych.

- 3. Czy rząd planuje uruchomienie doraźnego programu wsparcia finansowego oraz rekompensat dla mieszkańców i przedsiębiorców z regionu, którzy ponieśli straty w wyniku zanieczyszczenia rzeki? Jeżeli tak, to jakie kwoty na to przeznaczono?**
- 4. Czy samorządy z terenu Doliny Bobru (w tym Gmina Lwówek Śląski) otrzymają rządowe środki celowe na promocyjną i infrastrukturalną odbudowę turystyki oraz zabezpieczenie ekologiczne (m.in. rozbudowę sieci wodno-kanalizacyjnej w Rakowicach Małych)?**

Informacje nt. możliwości dofinansowania

1. Środki krajowe:

- Środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (dalej: WFOŚiGW we Wrocławiu lub Fundusz)

WFOŚiGW we Wrocławiu umożliwia ubieganie się o dofinansowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony przyrody i bioróżnorodności w ramach naboru prowadzonego na zasadach ogólnych. Możliwość udzielenia wsparcia finansowego każdorazowo uzależniona jest od zakresu planowanego przedsięwzięcia, jego zgodności z Listą przedsięwzięć priorytetowych WFOŚiGW we Wrocławiu oraz obowiązującymi zasadami udzielania pomocy finansowej.

Dodatkowo WFOŚiGW we Wrocławiu zadeklarował gotowość do finansowego wsparcia działań związanych z renaturyzacją i odtwarzaniem środowiska przyrodniczego po wystąpieniu katastrofy, w zakresie mieszczącym się w obszarze działalności Funduszu. WFOŚiGW we Wrocławiu poinformował, że gotowość do wsparcia tego rodzaju przedsięwzięć została potwierdzona podczas bezpośredniego spotkania z Wojewodą Dolnośląską, Panią Anną Żabską.

WFOŚiGW we Wrocławiu pozostaje w bezpośrednim kontakcie, zarówno z jednostkami samorządu terytorialnego, jak i z Wojewodą Dolnośląską. Sytuacja oraz potrzeby w zakresie działań związanych z renaturyzacją i odtwarzaniem środowiska przyrodniczego są na

⁵ ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2025 r. poz. 647, z późn. zm.),

bieżąco monitorowane, a Fundusz będzie reagował adekwatnie do zgłaszanych potrzeb i możliwości udzielenia wsparcia finansowego.

- Środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Zielonej Górze (dalej: WFOŚiGW w Zielonej Górze lub Fundusz)

WFOŚiGW w Zielonej Górze, zgodnie z realizowanymi przez Fundusz priorytetami środowiskowymi, w tym w ramach komponentu pn.: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, uczestniczy w finansowaniu działań związanych z ochroną przyrody. Stosownie do obowiązujących w Funduszu warunków udzielania wsparcia finansowego, Fundusz przekazuje środki finansowe w formie bezzwrotnej dotacji w wysokości do 50% kosztu kwalifikowanego zgłaszanego zadania. Odrębną formą udzielania pomocy finansowej na zadania ekologiczne jest uruchamianie własnych programów priorytetowych, dla których ustalane są odrębne zasady, tryb i wysokość możliwego dofinansowania. Programy własne są tworzone po wcześniejszych konsultacjach i są uzależnione od możliwości finansowych Funduszu w zakładanym przedziale czasowym.

Obecnie WFOŚiGW w Zielonej Górze w ramach podejmowanych działań w obszarze komponentu środowiskowego: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, realizuje projekt ekologiczny w ramach inicjatywy „ABC dla Odry”. Jest to wspólne przedsięwzięcie WFOŚiGW w Zielonej Górze, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Zarządu Zlewni w Zielonej Górze, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego Województwa Lubuskiego oraz Polskiego Związku Wędkarskiego, Okręg Zielona Góra, podjęte na rzecz kompleksowego ratowania i odbudowy ekosystemu rzeki Odry. W bieżącym roku w ramach umowy dotacji zawartej z Polskim Związkiem Wędkarskim, Okręg w Zielonej Górze, Fundusz zaplanował uruchomienie dotacji w kwocie 100.000,00 złotych na działania obejmujące zakup materiału zarybieniowego rodzimych gatunków ryb oraz jego wprowadzenie do wód dorzecza rzeki Odry, użytkowanych przez Polski Związek Wędkarski, Okręg w Zielonej Górze, zgodnie z operatami rybackimi i harmonogramem zarybień.

2. Środki zagraniczne

- Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (dalej: FEnIKS)

W ramach działania FENX.02.04 i trwającego naboru dotyczącego budowy urządzeń wodnych planowane jest złożenie przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wniosku o dofinansowanie projektu Odtworzenie i rewitalizacja koryta rzeki Bóbr w km 243+200 (most kolejowy) - 249+750 (ujście potoku Lesk) w m. Marciszów, ale trudno wiązać ww. wniosek (jako wcześniej umieszczony na wykazie projektów zidentyfikowanych) z obecną sytuacją kryzysową na rzece Bóbr.

Aktualne nabory, do których odnosi się tematyka ekosystemów rzek dotyczą działania FENX.02.04.4 Renaturyzacja przekształconych cieków wodnych i obszarów od wód zależnych:

- nabór nr FENX.02.04-IW.01-001/26 (konkurencyjny) skierowany do jst oraz ich związków, a także do pozarządowych organizacji ekologicznych, obejmujący m.in. przywracanie naturalnych procesów hydromorfologicznych w rzekach i potokach w szczególności: przywracanie naturalnej struktury koryta rzeki, inicjowanie procesów morfogenetycznych w korycie rzeki, działania z grupy modyfikacji renaturyzujących realizowane w ramach prac utrzymaniowych oraz zwykłego zarządzania wodami (działania oznaczone kodami: U, JU, MU, D, JD, MD wg

Podręcznika dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych), ostateczny termin składania wniosków to 30.09.2026 r.;

- nabór nr FENX.02.04-IW.01-002/26 (niekonkurencyjny) skierowany do parków narodowych i RDOŚ, obejmujący m.in. odbudowę cieków naturalnych i odtworzenie funkcji ekologicznych dolin rzecznych, ostateczny termin składania wniosków to 31.08.2026 r.
- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy 2021-2028 (dalej: MF EOG 2021-2028)

W planowanym naborze 3.1 Ochrona bioróżnorodności i ekosystemów w ramach programu Zielona Transformacja finansowanego ze środków MF EOG 2021-2028, przewiduje się wsparcie m.in. działań na rzecz odbudowy zdegradowanych ekosystemów. Będzie to nabór ogólnopolski, bez dodatkowych preferencji dla obszaru dotkniętego katastrofą ekologiczną na rzece Bóbr.

Obowiązkowym elementem projektu są działania edukacyjne. Nabór będzie miał charakter konkursowy i zostanie skierowany do jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, podmiotów publicznych odpowiedzialnych za ochronę przyrody, w tym parków narodowych, władz lokalnych i regionalnych, a także uczelni wyższych i instytucji badawczych. Budżet konkursu wynosi 10 mln EUR. Kwota dofinansowania pojedynczego projektu to 300 tys. – 1,5 mln EUR. Ogłoszenie naboru planowane jest na koniec września 2026 r., pod warunkiem uzgodnienia z partnerami z Norwegii i Islandii dokumentacji konkursowej (w tym kryteriów wyboru).

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM